

investiční půjčka z r. 1923, jakož i 6%ní slovosatelná státní půjčka k výměně 4%ních státních pokladničních poukazek splatných I. X. 1923, konečně i 6%ní konsolidační půjčka z r. 1926, v 25 letech má být splacena státní stavební výpůjčka losová vydaná dle zák. z 11. III. 1921, č. 100 Sb., v 35 letech má být vylosována 4½%ní premiová půjčka dle zák. z 29. I. 1920 a 6. II. 1920, č. 85 Sb., ve 40 letech mají býti splaceny dluhopisy vydané za účelem výkupu akcií Košicko-Bohumínské dráhy, v 45 letech budou vylosovány 5%ní, 5½%ní a 6%ní dluhopisy IV. státní půjčky vydané za účasti majitelů válečných půjček podle zák. ze dne 24. VI. 1920, č. 417 Sb., v 50 letech (1926—1976) má být slosována půjčka moučná vydaná podle zák. z 12. VIII. 1921, č. 308 Sb., v 60 letech (1935—1994) budou umořeny 3%ní slovosatelné dluhopisy vydané ku převzetí pohledávek vzniklých z dodávek za doby války podle zák. z 9. X. 1924, č. 236 Sb., nejdéle v 90 letech r. 1935 počínajíc budou konečně umořeny dluhopisy vydané dle zák. 30. IX. 1924,

č. 216 Sb., za účelem konečné úpravy rakouských a uherských válečných půjček.

Ze zahraničních výpůjček je úvěr na repatriaci sibiřských vojsk podle zák. z 19. XII. 1919, č. 6 Sb. ex 1920, splatný v 10 letech (1926—1935), úvěry vlády Spojených Států severoamerických na potraviny, armádní výzbroj a různé armádní potřeby z amerických skladů v Evropě, jakož i na nákup válečného materiálu a repatriaci sibiřských vojsk mají býti zaplacený v 62 letech.

Neslosovatelnými jsou toliko 3½%ní dluhopisy rentové, které obdrží nepriviligovaní majitelé válečných půjček náhradou za tyto půjčky podle zák. ze 24. VI. 1920, č. 417 Sb. Dále jsou neslosovatelnými také prozatímní listy československé republiky, které byly podle zák. z 10. VII. 1922, č. 250 Sb., vydány za dluhopisy předválečného dluhu (také bezúročného).

Stav státního dluhu československého k 1. lednu 1928 a úrok a úmor, s nímž se v rozpočtu pro 1928 počítá:

Označení dluhu	Kapitál v mil. Kč 1. I. 1928	Úrok v mil. Kč	Úmor v r. 1928	Úmor číni % kapitálu
1. Vnitřní státní dluh:				
I. Dluh založený	19.256	997	338	1·7
II. Dluh přechodný	4.336	257	50	1·1
2. Zahraniční dluh:				
I. Úvěry anglické	1.745	141	48	2·7
II. Úvěry americké	4.648	157	45	1·0
III. Ostatní zahraniční dluhy . .	—	2	—	—
3. Dluh vyplývající z mírových smluv:				
Část předválečného dluhu rak.-uh. připadající na ČSR. . .	4.400	300	—	—
Úhrn	34.385	1.854	481	1·4

Vilibald Mildschuh.

Dny památné

viz Svátky.

Dodávky veřejné.

A. Státní. B. Dodávky autonomních korporací. I. Zemské: a) v Čechách, b) na Moravě. II. Obecní.

A. **Dodávky státní.** Z v-ých d-ek jsou nejdůležitější dodávky státní. Téměř veškeré věcné výdaje zařadované do státního rozpočtu jsou určeny k provedení státních dodávek, po případě k uskutečnění jiných v-ých d-ek státním přispěním.

Tyto veliké úvěry poskytují ministerstvům, která jimi hospodaří, též účinný prostředek k vyrovnávání konjunkturálních fluktuací ve výrobě a odbytu, k vlivu na regulování trhu pracovního a k iniciativní podpoře výrobních odvětví, důle-

žitých v zájmu hospodářského povznesení nebo mocenského zesílení státu. Jde tedy o správné užívání tohoto vydatného nástroje obchodní a sociální politiky, aniž třeba zanedbávati přímý zájem státu na nejlevnějším provedení státních dodávek v žádané jakosti a době.

Proto je pochopitelné, že nejen přímí i nepřímí účastníci při dodávkových řízeních, ale i celá široká veřejnost pozorně sleduje zadávání státních dodávek a dávno se domáhala u nás i v cizině veřejné kontroly postupu zadávacích úřadů. V Rakousku byla věc upravena nař. vešker. min. č. 61/1909ř. z. o zadávání státních dodávek a prací a celou řadou prov. výnosů, v Uhrách § 13—15 zák. čl. III/1907 pro dodávky veřejné (nejen státní) vůbec a prov. nař. č. 55800/1907.

V naší republice je zadávání státních dodávek a prací upraveno nař. č. 667/1920 Sb. (zadávací řád), vydaným na základě zmocn. zák. č. 337/1920 Sb., jehož ustanovení platí pro dodávky a práce, které zadávají úřady státní správy a jimi spravované ústavy, podniky a fondy.

Z ustanovení zadávacího řádu jsou však dle § 2 vyňaty:

1. dodávky, vyhrazené drobným živnostníkům podle zvláštních ustanovení;

2. dodávky a práce pro účely vojenské, pro něž není veřejná soutěž přípustna podle rozhodnutí ministerstva národní obrany;

3. dodávky výrobků polního a lesního hospodářství;

4. dodávky a práce, které provádějí některá odvětví státní správy ve své režii buď pro svou potřebu, nebo pro potřebu jiného odvětví státní správy;

5. umělecké zakázky a umělecké opravy mimo stavební úpravy;

6. další výjimka byla připuštěna nař. č. 206/1924 Sb., kterým se provádí zák. č. 404/1922 Sb. o úpravě hospodaření ve státních závodech, ústavech a zařízeních, jež převahou nemají plniti úkoly správní. Podle § 12, odst. 2, tohoto nařízení postupuje se „při zadávání dodávek podle zadávacího řádu č. 667/1920 Sb. Výjimka je přípustna jen potud, pokud by jeho ustanovení nebyla slučitelná se zásadami obchodního hospodaření, o čemž rozhoduje resortní ministr“.

Co do právní povahy zadávacích aktů a právního významu zadávacího řádu je všeobecně uznáno, že zadávání dodávek a prací jest svojí podstatou aktem hospodářské správy, jenž se — pokud není právě zvláštního zákonného ustanovení — realizuje ve formě soukromoprávních smluv (občanskému a obchodnímu právu podrobených) a nemůže okolnost, že stavbu nebo dodávku zadává některý orgán správy státní, byť i jinak mocí rozhodovací nadaný, sama o sobě propůjčiti aktu zadávacímu povahy rozhodnutí nebo opatření úředního, právní moci schopného a v pořadí stolic správních nebo stížností u správního soudu nařikatelného. Srov. zásadní usnesení nejv. správního soudu CXXVI z r. 1922. Jinak v právu francouzském, kde *marchés de fournitures* se pokládají za smlouvu veřejnoprávní podrobenou režimu vrchnostenskému. Srov. *J è z e: „Les principes généraux du droit administratif“* kniha V. 1926, str. 327 násl.

Hlavní zásadou vyjádřenou v zadávacím

řádu je, aby všechny větší dodávky a práce byly zadávány veřejnou soutěží, kterou nutno řádně připravit a rozepsati při rozsáhlejších pracích a větších dodávkách nejméně 4 týdny, při menších pracích a snadno proveditelných dodávkách nejméně 14 dní před koncem lhůty pro podání nabídek. Rozepsání soutěže musí býti řádně uveřejněno v úředních novinách a jde-li o veřejné soutěže projektové nebo nabídkové technického rázu mimo to též v úředním věstníku ministerstva veřejných prací „Zprávy veřejné služby technické“.

S vyloučením veřejnosti, to jest soutěží omezenou, neb s vyloučením soutěže vůbec, to jest z volné ruky, lze zadati zakázky jen ve výjimečných případech, které jsou zvlášť uvedeny v §§ 4 a 5 zadávacího řádu. V omezené soutěži lze však zadati všechny dodávky a práce v úhrnné hodnotě 80.000 Kč, z volné ruky pak dodávky za úhrnný peníz 20.000 Kč, práce za úhrnný peníz 50.000 Kč.

V zadávacím řádě je přesně stanovena forma, obsah a účinnost nabídek, při čemž je závažné ustanovení o přípustnosti alternativních nabídek, je-li taková přípustnost uvedena při rozepsání soutěže. Toto ustanovení má zvláštní význam při projektech a stavbách a umožňuje uchazeči, aby iniciativně přispěl k jejich zdokonalení po případě zlevnění.

Jednání o cenách, a to se všemi domácími uchazeči, je přípustné před rozhodnutím o jejich nabídkách jen výjimečně, uvažuje-li se o zadání dodávky nebo práce cizozemci. Jinak možno jednati o cenách s uchazeči jen tehdy, jde-li o dodatečné, při rozpisu nevyhrazené rozdělení zadávky. V tomto případě není třeba jednati se všemi uchazeči, nýbrž jen s těmi, jejichž nabídky pokládá zadávací úřad za vhodné pro rozdělené zadání.

Nabídky, které nutno ze soutěže vyloučiti, jsou v zadávacím řádě přesně vymezeny. Jsou to mimo jiné i nabídky s nepřiměřeně nízkými cenami. Takové nabídky třeba odlišovati od nabídek obsahujících jen vady formální, které může uchazeč odstraniti na vyzvání zadávacího úřadu.

Zadávací řád předpisuje, aby zadávací úřady přihlížely jen k nabídkám, které, jsouce v každém ohledu přijatelné, zaručují včasné a správné provedení práce nebo dodávky. Výše nabídky není výhradně rozhodující pro zadání.

Proto jsou zadávací úřady povinny, aby přezkoušely přiměřenost nabízených cen jednotlivě i celkově. Ministerstvo veřejných prací vydalo o tom podrobné instrukce.

O zadání rozhoduje příslušný úřad s á m jen při dodávkách až do výše 300.000 Kč a při pracích až do výše 1.000.000 Kč; při dodávkách i pracích drobných živnostníků pak jen do výše 300.000 Kč, a to na základě dobrého zdání svého odborného oddělení; není-li ho, může být vyžádán znalecký posudek.

K zadání větších dodávek nebo prací veřejnou soutěží je však třeba dobrého zdání zvláštní komise, kterou ustanoví úřad, jenž rozhoduje o zadání, tedy obyčejně ústřední úřad.

Zúčastněné odborné korporace, které jsou v zadávacím řádu vyjmenovány, mohou však vyslati do této komise nestranného důvěrníka, který musí předložit písemné zmocnění své korporace a slíbiti do rukou předsedy, že zachová důvěrnost jednání. Jeho vyjádření má význam poradní. V případech zvláště důležitých lze pozvati též nestranné znalce, kteří mají rovněž poradní hlas.

Vybavení komise větší pravomocí nebylo možno proto, že by ji mohlo uvést do konfliktu s právy činitelů, odpovědných za hospodaření s příslušnými úvěry.

Zadávací řád však nezakazuje svolání takové komise i při dodávkách a pracích menších než dříve uvedeno.

Dodávky nebo práce smějí býti zadány jen uchazečům usazeným na území Československé republiky, mohou-li zakázku provésti včas a v žádané jakosti a žádají-li nanejvýše o 20% více než cizí uchazeči. Podle příslušných prováděcích předpisů uvažuje se taková cizí nabídka bez cla, pokud však není včetně cla vyšší než nabídka domácí.

Podnikatelé jsou povinni užívat k provedení dodávek a prací výhradně hmot a předmětů domácího původu. Zadávací úřad může je zprostiti této povinnosti, prokáží-li, že takové hmoty a předměty nemohou získati doma v náležitě jakosti, v potřebné době nebo za přiměřenou cenu.

Vadium se zpravidla nepožaduje. Je-li ho výjimečně třeba u větších dodávek nebo prací k zabezpečení, že uchazeč neustoupí protiprávně od nabídky, má býti předepsáno pevnou částkou ve výši 3—5% rozpočteného nákladu.

Kauce nemá býti zpravidla větší než

5% smluvní ceny. Je-li tato cena menší než 10.000 Kč, nebo byla-li by kauce menší než 500 Kč, lze od ní upustiti.

Zadávací řád však též předpisuje, že dodavatel nebo podnikatel musí zaměstnávat domácí a za přibližně stejných podmínek především místní dělníky a zřízence, dbáti zákonných předpisů o jejich ochraně právní, zdravotní i bezpečnostní, tudíž i předpisů o pojištění proti nemoci a úrazu. Zadávací úřad má právo zjišťovati, plní-li dodavatel nebo podnikatel tato ustanovení a dostál-li v námezdním poměru platným kolektivním smlouvám.

V zadávacím řádu je též pamatováno na ochranu živnostníků, řemeslníků i zaměstnanců, kteří pracují pro podnikatele nebo dodavatele, kdyby neplnili svých závazků k nim. Zadávací úřad může v takovém případě zaplatiti jejich splatné nebo z jeho kauce a nahlédnouti do výplatních listin i jiných pomůcek.

Z právní povahy zadávacího řízení plyne, že ustanovení zadávacího řádu jsou pro obě strany závazná, jsou-li pojata do příslušné smlouvy. Srov. § 38 zadávacího řádu.

Bližší vysvětlení jednotlivých ustanovení zadávacího řádu obsahují prováděcí předpisy, které pak vydalo ministerstvo veřejných prací výnosem ze dne 10. VI. 1923, čj. 10-2-69/36375, a které byly vyloženy četnými dalšími předpisy. (Srov. Sbirku zákonů pro státní službu technickou.) Tyto předpisy přijala i ostatní ministerstva mimo ministerstvo zemědělství, které vzhledem k zvláštní povaze podniků melioračních a jiných zemědělsko-technických ze státních prostředků podporovaných dodávek a prací, včetně zemědělských vodovodů, vydalo výnosem z 28. VI. 1924, č. 36905/1924-IX a, zvláštní, avšak obdobné předpisy o takových zadávkách.

Současně s uvedenými předpisy a jako jejich příloha vydáno bylo poučení o poplatkové povinnosti uchazečů o státní dodávky a práce a jejich podnikatelů (dodavatelů), které bylo novelisováno výnosem ministerstva veřejných prací ze dne 10. VI. 1926, čj. 10-2-96/33044, vzhledem k ustanovením zák. č. 54/1925 Sb.

Zadávací řád i příslušné prováděcí předpisy řeší též způsob stanovení cen a vyhrazuje ústředním úřadům, aby po dobu mimořádných poměrů mohly až do odvolání upravití závaznost nabídnutých cen zvláštními ustanoveními.

Mimo to byla současně s vydáním uvedených prováděcích předpisů řešena velmi naléhavá otázka poskytování dočasných výhod při zadávání státních dodávek a prací pro potřebu Slovenska a Podkarpatské Rusi v zájmu zmírnění výrobní i odbytové krise v těchto částech republiky. Srov. výnos min. veř. prací z 19. X. 1925, č. 65840 (č. 1361 sbírky předpisův).

V podmínkách všeobecných a v předpisech pro jednotlivé druhy dodávek a prací jsou pak smluvní závazky podrobně vymezeny. Je arciž třeba, aby byly připojeny k příslušné smlouvě jako její podstatná součást.

Adolf Janoušek.

B. Dodávky autonomních korporací.

Dodávky mají velký význam i v hospodářství autonomních korporací zejména zemí, žup, okresův a větších obcí. Které orgány těchto svazů mají dodávky zadávat, podává se z organizace těchto svazův (obyčejně jest to orgán, který vede běžnou správu), pak ze speciálních zákonův, na př. silničních, nemocničních.

Všeobecných předpisův o řízení zadávacím není, což jest značným nedostatkem. Teprve v posledních dobách byly subvence státu a vyšších autonomních korporací činné závislémi na tom, aby bylo zadávání prací a hmot provedeno určitým způsobem a v zákoně župním, nyní pak v zákoně o organizaci politické správy (§ 56, č. 3) jest umožněno zadávací řízení upravití. Veliký význam má v zájmu čistoty dodávek i § 7 zák. č. 76/1919 Sb. pro obce a § 29 zák. o org. politické správy pro země a okresy.

Pro informaci vzpomínáme dodávek zemských a obecních.

I. Dodávky zemské. Zadávání prací, staveb a zboží pro zemské ústavy, podniky a budovy přísluší dosud zemskému výboru, který tu celkem postupuje podle předpisův zadávacího řádu č. 667/1920 Sb. pro státní dodávky. Ovšem v podrobnostech byly stanoveny zemskými výbory některé odchylky.

a) V Čechách možno roztřídití zemskou agendu dodávkovou takto:

I. Na zadávání prací a staveb pozemních, mostních, strojních, vodních a elektrických (o silničních viz zvláštní odstavce).

II. Zadávání zboží a potřeb pro zemské ústavy humanitní, výchovné a kárné.

III. Dodávky pro zemské školy hospodářské, průmyslové a odborné.

IV. Zadávání dodávek a prací při podnicích melioračních a jiných zemědělsko-technických včetně zemědělských vodovodů a stokování (kanalisace), podporovaných ze zemských a státních prostředků.

Ad I. Stavby a práce pozemní, mostní, strojní, vodní a elektrické. Provádění staveb v zemských ústavěch neb staveb podnikaných zemským správním výborem, jakož i dodávky pro ně, vypisovány jsou soutěží a to dle rozsahu díla nebo dodávky buď soutěží užší nebo veřejnou. Usnesením zemského správního výboru ze dne 6. XII. 1922, č. 812 praes., byly stanoveny tyto normy:

1. Práce do 5000 Kč mohou býti zadávány firmám místním nebo těm, které práce v ústavě nebo podniku zemském již provádějí, krátkou cestou ovšem po schválení gremiem zemského správního výboru.

2. Na práce do 50.000 Kč budiž vypisováno užší ofertní řízení, k němuž však budiž vyzváno aspoň 5 firem.

3. Na práce do 100.000 Kč budiž vypisováno užší ofertní řízení, avšak za účasti aspoň 8 firem.

4. Práce přes 100.000 Kč buďtež bez výhrady zadávány vždy po vypsání veřejného ofertního řízení, které ovšem stane se jen v úředních novinách, kdežto v ostatních listech uveřejněna bude jen krátká zpráva, upozorňující na vyhlášku v novinách úředních.

Vyzvání firem podle odstavce 2. a 3. staniž se vždy za souhlasu presidia zemského správního výboru.

Pokud se týče vadia, stanovena byla tato pravidla zemským správním výborem (oběžníkem ze dne 7. VII. 1923, č. 32558/23-I):

1. Při nabídkových řízeních ať omezených ať veřejných nebudiž vadium při podání nabídky požadováno.

2. Složení vadia budiž požadováno při větších pracích ve výši 5% oferované sumy jen od těch firem, jejichž nabídka byla přijata. Firma jest povinna do 8 dnů po vyzvání příslušného technického oddělení složití vadium u české zemské pokladny; neučinila-li by tak, navrhne příslušné technické oddělení, aby práce byla zadána jiné firmě.

3. V případech, kde by nebylo třeba se obávati poškození zemského fondu, možno po návrhu technického oddělení od složení vadia vůbec upustiti a srážeti je při splátkách z výdělkových sum. Rovněž tak při menších pracích a dodávkách, kde vadium

neb kolaudační lhůta nedosahuje 100 Kč, budiž od složení vadia upuštěno.

4. Srážky z výdělkových sum, nesložili oferent vadium, činí 10%, z čehož připadá 5% na kolaudační lhůtu, splatnou po bezvadném provedení kolaudace a 5% na vadium, které bude proměněno na kauci, vloženou u Pražské městské spořitelny na úroky, a vyplacenou až uplyne doba ručení, jež trvá zpravidla 2 leta ode dne kolaudace při pracích stavebních a jeden rok při dodávkách strojních.

5. Firmy budtež při zadání práce upozorněny, že mohou na každou jednotlivou práci složit kauci za kolaudační lhůtu předem, a to nejlépe v záručním listě některého peněžního ústavu, načež jim budou poukazovány plné splátky z výdělkových sum. Záruční list musí ovšem zníti na celou dobu ručení. Pokud se týče složení vadia v záručních listech okresních hospodářských záložnách, učinil český zemský správní výbor opatření (č. 146525/1922-III), že u záručních listů okresních hospodářských záložnách není třeba, aby byly opatřovány úředním potvrzením místně příslušné berní správy o tom, že okresní hospodářská záložna je s to, splnití garanční závazek, poněvadž zemský správní výbor vykonává dohled k Okresním hospodářským záložnám zemskými revisemi, má po ruce všechny pomůcky, aby okolnost tu sám kdykoliv posoudil.

Ad II. Dodávky zboží a potřeb pro české zemské ústavy humanitní, výchovné a kárné. Tyto ústavy jsou: české zemské ústavy pro choromyslné, zemský ústav pro slabomyslné děti, 2 zemské ústavy pro tuberkulosní děti, zemská léčebna pro počáteční tuberkulosu mužů, zemská porodnice a ústav pro péči o dítě, zemské vychovatelny, zemské donucovací pracovny, zemský pomologický ústav a zemské museum.

Dodávky zboží a různých potřeb do těchto ústavů zorganizovány jsou takto:

a) Převážnou většinu potřeb zejména všechny druhy, většinu potravin, uhlí, desinfekční a lékařské prostředky zadává přímo zemský správní výbor na základě veřejné soutěže, a to na celý rok na podzim předchozího roku, u některého zboží na půl roku a u potravin na třetinu roku.

Oferty podávají se přímo v podacím protokole zemského správního výboru v předepsané lhůtě bez vadií a kaur, doložené vzorky zboží resp. u některých

textilí dle přesného předpisu. Oferty se veřejně otevírají před úřední komisí u přítomnosti oferentů, vzorky jsou zkoumány odbornými soudními znalci, technologickým průmyslovým museem obchodní a živnostenské komory pražské a příslušnými zemskými technickými odděleními (uhlí, strojní oleje, různé chemikalie a pod.). Zemský správní výbor usnází se o zadávání zboží v gremiálních sezeních většinou hlasů.

Kontrolu dodaného zboží provádějí jednak ředitelství ústavů dle platných instrukcí, jednak orgány zemského správního výboru za pomoci ústavu pro zvelebování živností obchodní a živnostenské komory v Praze (Technologické průmyslové museum).

b) Na některé druhy zboží a potřeb vypisují ofertní řízení na základě zmocnění zemským správním výborem ředitelství ústavů a předkládají odůvodněné návrhy k rozhodnutí zemskému správnímu výboru. Jsou to ty druhy zboží a potřeby, u kterých dle zkušeností jest nutno, aby již v ústavěch byly vzorky zboží prakticky vyzkoušeny a podán odůvodněný návrh s ohledem na výsledek zkoušky i na speciální potřebu dotyčných ústavů. Sem patří mezi jiným různé chemikalie, stavební a strojní potřeby, některé potraviny a nápoje, některé lékařské a desinfekční prostředky a různé drobnější potřeby pro ústavní dílny.

c) Drobnější potřeby zadávají v mezích rozpočtu ředitelství zemských ústavů s dodatečnou kontrolou zemského správního výboru resp. jeho orgánů právních, technických a účetních.

d) Konečně některé druhy zboží vyrábějí zemské vychovatelny a donucovací pracovny ve svých dílnách a to nejen pro vlastní potřebu, nýbrž i pro potřebu ostatních shora uvedených zemských ústavů, jmenovitě zboží kartáčnické, košíkářské, vázání knih, výrobu obuvi, oděvů a částečně též výrobu některých textilí (v tkalcovské dílně donucovací pracovny v Pardubicích). Organizace těchto dílen byla nutna v zájmu výchovy a zaměstnání chovanců zemských vychovatelem a donucovacích pracoven.

Kromě toho jsou zřízeny ve většině zemských ústavů speciální dílny k obstarávání běžných potřeb těchto ústavů, zvláště dílny obuvnické, krejčovské, truhlářské, lakýrnické, zámečnické a kovářské, čalounické, pekařské a uzenářské, ve

kterých se obstarávají jednak správy ústavního inventáře, jednak se vyrábějí, pokud rozsah dílen i ústavní pracovní síly k tomu stačí, nové inventární předměty resp. peče se chléb a vyrábí se uzenářské zboží pro ústav.

Ad III. Zemské školy hospodářské, průmyslové a odborné. O zadávání staveb strojního a elektrického zařízení platí předpisy shora ad I. uvedené jako pro ostatní zemské ústavy. Jinak rozhoduje o zadávání potřeb pro tyto školy ředitelství škol v mezích schváleného rozpočtu, a to při nákladu do 500 Kč úplně samostatně, při větším výdaji po předchozím svolení zemského správního výboru, kterému jest nutno předložiti zároveň oferty a odůvodněné návrhy.

Ad IV. Zadávání dodávek a prací při podnicích melioračních a jiných zemědělsko-technických včetně zemědělských vodovodů a stokování (kanalisace), podporovaných ze zemských i státních prostředků, upraveno bylo zvláštním zadávacím řádem, vydaným ministerstvem zemědělství dne 28. VI. 1924, č. 36905/24-IX a, v dohodě se zemskými výbory.

Jaroslav Obešlo.

b) N a M o r a v ě rozeznávají se hlavně tyto druhy dodávek:

I. Zadávání prací a staveb pozemních, mostních, strojních a vodních. Na větší stavby, kde stavební náklad přesahuje 80.000 Kč, vypisuje se veřejná soutěž. Ve vypsání upozorní se na všeobecné a zvláštní podmínky té které stavby, jež musí každý uchazeč před odevzdáním oferty podepsati. Uchazečům vydají se na požádání u zemského stavebního úřadu podrobné rozpočty obsahující popis zadávané práce a data o jejím rozsahu. Uchazeči vyplní nabídkové formuláře jednotkovými cenami. Na to zemský stavební úřad nabídky prozkoumá a přepočítá a učiní zemskému výboru návrh na zadání.

Zemský stavební úřad a zemský výbor nepřihlížejí vždy k nejlacinější ofertě, zejména v tom případě, když odborníci dospěli k přesvědčení, že za oferovaný peníz nelze zadávanou práci náležitě provést.

II. Dodávky textilního zboží, papíru a uhlí pro moravské zemské úřady a ústavy. Zemský výbor moravský zadává potřeby pro zemské ústavy (pokud jich soustředění je účelné a hospodárno) dle zadávacího řádu č. 667/1920 Šb., kterýžto řád beze změn přijal a jím se řídí.

Zemský výbor moravský soustředil a přímo veřejnou soutěží zadává textilní zboží, papír a uhlí pro veškeré zemské úřady a ústavy, poněvadž spotřeba jak textilií, tak i uhlí je značná a jednotným zadáním lze docílit nižších cen a jednotnosti pro všechny zemské ústavy. Omezenou soutěží zadávány jsou výjimečně dodávky a práce, jichž úhrnná hodnota nepřesahuje 80.000 Kč a které nelze zadati při hromadné soutěži. Při omezené soutěži bývá vyzváno 5 i více firem, které přicházejí pro tu kterou dodávku v úvahu. Zadávání z volné ruky se pravidelně neděje.

Veřejná soutěž na dodávku materiálů bývá vypisována v brněnském úředním listě a do denních listů se zasílá krátké upozornění na podrobný rozpis. Oferenti, kteří se na základě rozpisu přihlásí, obdrží všeobecné i zvláštní podmínky soutěže na zvláštních tiskopisech.

Zemský výbor nežádá na zajištění dodávek textilního zboží kaucí. Nabídky jsou otevírány před úřední komisí. Vzorčky jsou odborně zkoušeny a v důležitých případech provádí zkoušky autorisovaný zkušební ústav pro technologii vláknin vysoké školy technické v Brně neb autorisovaný zkušební ústav vyšší státní textilní školy v Brně.

Kontrola dodaného zboží provádí se obdobně jako při zadání.

Zemský výbor moravský nezadává potraviny a jiné suroviny potřebné v zemských ústavech hromadně, nýbrž ponechal právo objednávání tohoto zboží přímo ředitelstvím ústavů v mezích schváleného rozpočtu. Hospodářská komise moravského zemského výboru stanoví 14denně směrné ceny pro důležité potraviny, jimiž se musí ředitelství ústavu řídit a jež nesmí překročit. Dodávky masa, mléka, pečiva a pod. jsou zadávány místním živnostníkům dle výsledku omezené soutěže. Zemský výbor moravský nesoustřeďuje dodávky potravin také z toho důvodu, aby ústavy mohly svoje potřeby opatřovati dle možnosti v místě samém.

Část potřebných materiálů zhotovuje se v zemských ústavech vlastními pracovními silami. V moravské zemské robotárně v Šumperku zařízena jest tkalcovna textilního zboží a výroba košíků a rohožek, v zemské robotárně v Brně ústřední pekárna a povoznictví pro zemské ústavy brněnské, v zemské robotárně ve Znojme velká prádelna a košíkárna, v zemském

ústavě pro výchovu nevidomých v Brně výroba zboží kartáčnického a košíkářského, v zemské nemocnici v Brně ústřední lékárna a porážka s výrobou uzenin pro zemské ústavy. K velkým zemským ústavům přičleněna jsou velká polní hospodářství spojená s chovem dobytka. Dále jsou zřízeny v ústavech dílny obuvnické, krejčovské, stolařské, zámečnické a kovářské, ve kterých se opravují a nově zhotovují inventární předměty ve vlastní režii.

Zemský výbor schvaluje též zadávky ve všeobecných veřejných nemocnicích a zadávky melioračních družstev, pokud je zvláštním příspěvkem subvence.

Ant. Kratochvíl.

II. Dodávky obecní. Ani pro zadávání obecních dodávek není speciálního zákonného předpisu, ježto činnost ta spadá do samostatné působnosti obce (§ 28 čes. a § 27 mor. a slez. obecního zřízení).

Orgánem obce, který zadává dodávky obecní, může být buď obecní zastupitelstvo, nejde-li o běžnou správu obecní, nebo obecní rada, spadá-li zadání to do běžného hospodaření obce v rámci rozpočtu, nebo i starosta pro menší dodávky podle zmocnění daného mu obecní radou.

Ježto jde o akt, který má vliv na hospodaření obce, podléhá opatření to též kontrole obecní finanční komise (§ 9 finanční novely č. 329/1921 Sb.).

Obmezující předpis o účasti členů zastupitelstva nebo komisí obecních obsahuje § 5, odst. 3, novely č. 76/1919 Sb., který zakazuje přímou i nepřímou účast členů těch na dodávkách a pracích zadávaných obcemi, obecními ústavami nebo podniky. Jen ve výjimečných případech může dozorčí úřad povolit k návrhu obecní rady úchytku od těchto zásad.

Vědomé přestoupení tohoto nařízení jest trestno podle § 22 cit. zák. Byla-li obec při zadávání obecních dodávek (prací) poškozena, může se hojiti na starostovi resp. členech obecního zastupitelstva dle § 16, odst. 6 a 7 fin. nov.

Jaroslav Obešlo.

Doličné předměty.

D. p. nazýváme věcné průvody, které mohou mít význam pro určité řízení svým vztahem ke skutečnostem, které mají být v tomto řízení zjišťovány. Zvláštní význam mají d. p. (corpora delicti) v řízení trestním, které, ovládáno jsou zásadou

zjištění materiální pravdy, poskytuje i možnost zajištění takových věcných průvodů pro účely důkazu v řízení. Na rozdíl od listin jako věcných průvodů, které slouží důkazu svým myšlenkovým obsahem, tvoří d. p. důkaz samy o sobě.

Soudní trestní řád č. 119/1873 ř. z. neuzivá jednotného výrazu pro označení d-ých p-ů. Zpravidla označuje je povšechně jako věci, které mohou být důležité pro vyšetřování (§ 143) nebo které se vztahují na zločin nebo přečin nebo jimiž má být obviněný usvědčen (§ 201). Šíře rozvádí tento pojem v § 98 (ve znění zák. č. 1/1920 Sb.), který mluví o věcech, jimiž byl trestný čin spáchán neb o kterých lze se domnívati, že je pachatel zanechal na místě činu, o věcech, které mají být předloženy obviněnému, svědkům nebo znalcům nebo jichž je možno užiti jinak k důkazu.

D. p. mají být k účelům řízení zajištěny a tudíž vzaty do soudního uschování neb opatrování nebo zabaveny (§ 98, 143). Zároveň má se státi opatření, aby byla vyloučena jich záměna. Podrobně upravuje způsob uschování d-ých p-ů výnos min. sprav. č. 30/1925 Věst.

Opatření d-ých p-ů a zajištění jich pro účely řízení slouží různé prostředky. Především může být po nich pátráno prohlédáním domu (§ 139), je-li důvodné podezření, že se tam nalézají věci, jež mítí nebo prohlédnouti mohlo by mítí význam pro určité vyšetřování. U osob, u nichž je velmi pravděpodobné, že mají takové předměty, nebo které jsou v podezření ze zločinu nebo přečinu nebo jsou jinak špatné pověsti, může být k témuž účelu užito i prohlédání osoby a oděvu (§ 139). Každý je dále povinen předměty, které mohou být důležité pro vyšetřování, na požádání vydati (povinnost ediční). Odpírá-li osoba, která přiznala, že je v držení takového předmětu, neb o níž je to jinak prokázáno, vydati takový předmět a nelze-li dosíci jeho odnětí ani prohledáním domu, může být splnění ediční povinnosti vynucováno pokutou a v důležitějších případech i vazbou (§ 143). Donucovacích prostředků ke splnění ediční povinnosti nelze užiti toliko proti osobě, která je sama podezřelá z trestného činu, o nějž jde, nebo proti osobám zproštěným po zákonu povinnosti vydati svědectví.

D. p. mají být za přípravného řízení (§ 168, 201) i za hlavního přelíčení (§ 253) předloženy obviněnému, a podle potřeby i svědkům a znalcům, aby je uznali (agnosko-